

A koronavírus gazdasági és kereskedelmi hatásai

Makro-regionális gazdasági-kereskedelmi folyamatok és előrejelzések

- Kristalina Georgieva, az IMF vezérigazgatója az emberiség legsötétebb óráiról, és soha nem látott krízisről beszélt, melyet a koronavírus járvány hozott el a világnak. **Az IMF a Világbankkal és más pénzügyi intézményekkel közösen dolgozik most a gazdaság helyreállításán, az IMF mintegy 1 ezer milliárd dolláros tartalékkal rendelkezik**, melyből annyit fognak használni, amennyi csak szükséges. Még soha nem láttak akkora keresletet a vészhelyzeti finanszírozásra, mint most.
- **A globális gazdaság 4,1 ezermilliárdos veszteséget szenvedhet el a koronavírus miatt az Ázsiai Fejlesztési Bank szerint, ez a globális GDP 5%-a.** Ha az elszigetelő intézkedések rövidebb ideig lesznek érvényben, akkor a gazdasági kár 2 ezermilliárd (a globális GDP 2,3%-a) dollárnál megállhat, és ebben az esetben az ázsiai fejlődő országok, köztük Kína, szenvednék el a károk 36%-át.
- Az MTI összefoglalójából kiderül, hogy márciusban az Eurózána **gazdasági hangulatindexe** (Economic Sentiment Indicator, ESI) a februári 103,4 pontról 94,5 pontra, azaz közel 9 ponttal csökkent. Az **Európai Unió** összes gazdaságára vonatkozó mutató pedig 8,2 ponttal **94,8 pontra esett**. Fontos, hogy az országok többségében még a kijárási korlátozások elrendelése előtt történt meg a felmérés. **A magyarországi index 104,9 pontról 102,8 pontra csökkent.** Lengyelországban pedig 99,2 pontról 95,3 pontra mérséklődött. Az esés a fogyasztói hangulat és az üzleti hangulat egyidejű és nagymértékű romlása miatt következett be. **A különböző ágazatok közül a szolgáltatóiparban és az ingatlanszektorban volt a legjelentősebb visszaesés.**
- **A koronavírus miatti leállások közel 1,1 millió munkavállalót érintenek az autóiparban az Európai Unióban**, a várható termelés kiesés pedig megközelíti majd az 1,2 millió autót. Az Európai Autógyártók Szövetsége (ACEA) által készített számítások és előrejelzések szerint **hazánkban mintegy 30 ezer embert érintenek közvetlenül** a gyárleállások, míg a termelés kiesés megközelíti a 35 ezer járművet.

A Világbank képviselői szerint **Délkelet-Ázsia országai gazdasági szempontból kiemelten sérülékeny helyzetben vannak a vírusjárvány idején**, mivel csak nemrég ért véget a térséget jelentősen sújtó kereskedelmi háború.

A Világbank becslései szerint jobb esetben idén a GDP növekedés 2,1%-ra lassulhat, rosszabb esetben azonban akár 0,5%-os recesszió is elképzelhető.

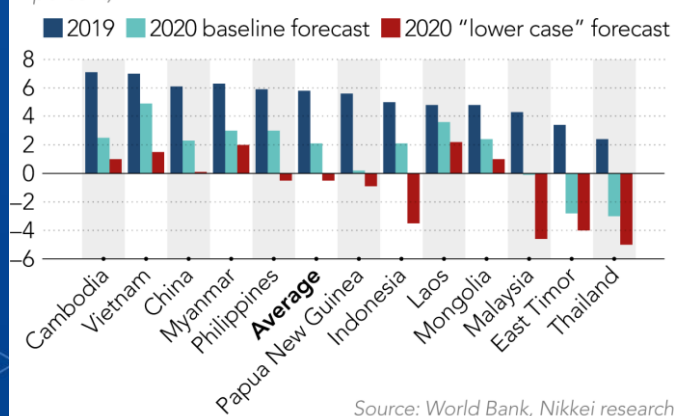
A koronavírus hatása az egyes országok autóiparára

	Érintett munkavállalók száma	Termelés kiesés
Ausztria	2037	6599
Belgium	14600	17635
Horvátország	500	-
Csehország	45000	77740
Finnország	4500	11222
Franciaország	90000	103280
Németország	568519	359287
Magyarország	30000	34698
Olaszország	69312	78033
Hollandia	13500	16511
Lengyelország	6730	43521
Portugália	6981	17912
Románia	20000	26124
Szlovákia	20000	52411
Szlovénia	2890	8950
Spanyolország	60000	237806
Svédország	67000	18253
Egyesült Királyság	65455	88963
Teljes EU + UK	1087293	1198945

Forrás: ACEA, Portfolio

Growth to drop sharply across Asia

(World Bank GDP forecasts for baseline and worst case scenarios; in percent)

Az ENSZ szerint **világszerte százmilliókat fenyeget áruhiány**, ami különösen Afrikát érinti, ahol az emberek nagyban függenek az **élelmiszerimporttól** és az azok finanszírozásához szükséges exporttól. A WFP szerint a rizs, a szója, a kukorica és a búza export-importja révén 2,8 milliárd embert lehet ellátni évente. A **leginkább veszélyeztetett földrész** ezért **Afrika, főként a szubszaharai térség**, amely 2018-ban több, mint 40 millió tonna gabonát importált.

Nemzetközi ill. országszintű folyamatok és előrejelzések

Németország

- A koronavírus-járvány miatt márciusban több mint harmadával csökkent az új autók eladása Németországban. A Reuters szerint **márciusban 38%-kal zuhant a Németországban eladott újautó-értékesítés**, a hónapban csupán 215 ezer autót adtak el. Mivel az év eleje még viszonylag erős volt, az első negyedévben az értékesítés 20%-kal csökkent, januártól márciusig 701 ezer új autót adtak el.
- Németországban a bruttó hazai termék **(GDP) 3-6%-kal csökkenhet az idén** – jelentette ki Joachim Lang, a BDI¹ igazgatója. A BDI számításai szerint **az euróövezetben 3-5%-os GDP-csökkenésre kell számítani, az Egyesült Államokban 2-4%-osra, míg Kínában 2% alattira csökkenhet a GDP-növekedés** mértéke.
- **Tartósnak tűnik a koronavírus-járvány lassulása Németországban** az igazolt fertőzöttek számának alakulásáról vasárnap megjelent adatok alapján. A nemzeti tudományos akadémia szerepét betöltő **Leopoldina² javaslata szerint húsvét után fokozatosan vissza lehet vonni a társadalom és a gazdaság működését takaréklángra állító korlátozásokat.**

Kína

- Kínában a múlt héten szombatig a koronavírus-járvány miatt korábban leállt nagy **iparvállalatok 98,6%-a újraindította a termelést** a pekingi Ipari és Informatikai Minisztérium hétfői bejelentése alapján. A kis- és középvállalatok 76%-a kezdte meg újra a termelést országszerte.
- Kínában hónapok óta drámaian zuhan az új autók értékesítése: **februárban csupán 310 ezer személyautót adtak el, ami közel 80 százalékos csökkenést jelentett 2019 azonos időszakához képest.** Xin Guobini, az Ipari és Információtechnológiai Minisztérium miniszterhelyettese arról nem adott tájékoztatást, hogy pontosan milyen intézkedéseket hozhatnak az autógyártók megsegítése és az autópiac feltámasztása érdekében, azt viszont látni kell, hogy **a legnagyobb dobás az lenne, ha csökkentenék az autóvásárlást terhelő adó jelenlegi 10%-os szintjét.**

USA

- A Morgan Stanley lefelé módosította az amerikai GDP-előrejelzéseit, a második negyedévben szerintük **akár 38%-os is lehet a visszaesés évesített negyedéves alapon. 2020-ra átlagosan 5,5%-os recessziót várnak.** Az első negyedévben a bank szerint -2,4% helyett -3,4%, a második negyedévben 30% helyett 38% is lehet a GDP visszaesése évesítve. **A harmadik negyedévben már meredek felpattanást várnak az elemzők:** az

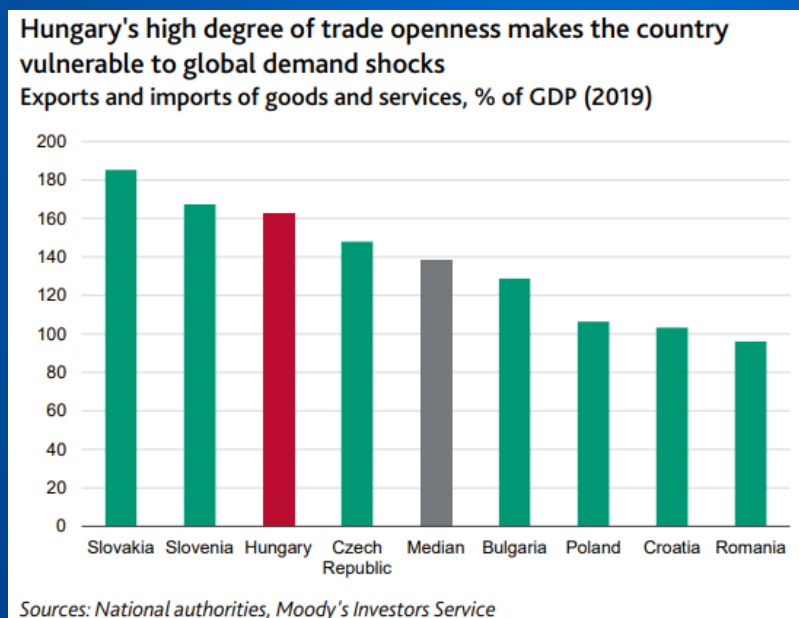
¹ Bundesverband der Deutschen Industrie

² Leopoldina - Nationale Akademie der Wissenschaften

amerikai GDP ekkorra 20,7%-kal nőhet, az első félévben elveszett kibocsátásnak azonban még így is csak 35%-át sikerül visszahozni a harmadik negyedévben.

Magyar kereskedelmi és gazdasági kilátások, folyamatok, adatok

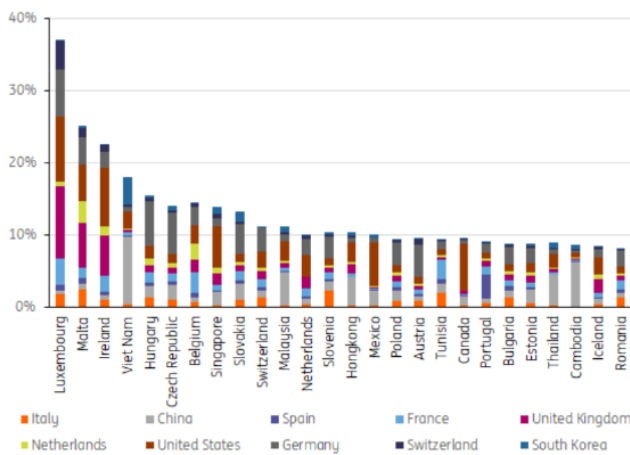
- **Orbán Viktor** miniszterelnök kifejtette, hogy a jogszabályok lehetőséget adnak az elfogadott költségvetéstől való eltérésre. A miniszterelnök kijelentette, hogy **azoknak a forrásoknak kell megmaradniuk a minisztériumok költségvetésében, melyekre ott feltétlenül szükség van**, a felszabadítható összegekből pedig egy-egy alapot kell létrehozni válságkezelésre, illetve a gazdaság újraindítása érdekében. **2021-re olyan „lecsupaszított költségvetést” kell készíteni, amely minél nagyobb mozgásteret biztosít a válságkezelésre és a gazdaság újraindítására.** A jegybankkal közösen szükséges megtervezni, miként lehet a monetáris és fiskális eszközöket úgy felhasználni, hogy a lehető legnagyobb lökést biztosítsa a magyar gazdaságnak.
- **A koronavírus-járvány hatással lesz a nyitott magyar gazdaságra és a költségvetésre**, így 2020-ban átmenetileg emelkedhet a költségvetés hiánya és az államadósság. **Az exportot biztosan érinti majd közvetlenül a globális kereslet csökkenése**, különösen tekintettel arra, hogy a magyar gazdaság erősebben kitett a külső keresleti sokkoknak, mint a régiós versenytársak – állapítja meg a Moody's hitelminősítő. **Tavaly a magyar export és import összesen a GDP 163%-át tette ki**, ami jóval magasabb a régió 138%-os átlagánál.

- Magyarország legfontosabb kereskedelmi partnere Németország, a német autógyárak pedig sorra jelentették be termelésük leállítását. **Emellett a magyar kivitel 44%-os importaránya jóval magasabb a 11,6%-os uniós átlagnál.**

- A Moody's elemzői szerint a jelenlegi helyzetben az is **rontja a képet**, hogy **a turizmus** egyre nagyobb szerepet vállalt a gazdaságban az utóbbi években, a friss adatok szerint már a GDP 7%-át és a foglalkoztatás 10%-át adta a szektor. Ráadásul, ezzel párhuzamosan az utóbbi években a gazdaságot húzó **fogyasztás** szintén visszaeshet az olyan korlátozások következtében, mint például az éttermek bezárása. Természetesen a Moody's elsősorban az adósminőség szempontjából vizsgálta a koronavírus lehetséges hatásait. Kiemelik, hogy mivel a járvány hossza és pontos hatása egyelőre bizonytalan, **három lehetséges forgatókönyvet készítettek** a növekedés, a költségvetési hiány és a GDP-arányos államadósság tekintetében:
 - **Az optimista forgatókönyv esetén a tavalyi 4,9%-ról „csak” 1,5%-ra lassul a gazdaság növekedése**, miközben a költségvetési hiány a GDP 3%-a fölé emelkedik. Ebben az esetben az adósságráta 68% közelébe emelkedik a tavalyi 65% körüli értékről, ez azonban csak átmeneti lesz, 2021-től ismét visszaállhat a csökkenő pályára.
 - A hitelminősítő **alapforgatókönyve** az, hogy a **gazdaság idén csak stagnálni fog**, és komolyabb költségvetési élénkítés kell ahhoz, hogy a 2021-es növekedést is legalább 2% fölé segítse vissza a kormány. Ez az optimista forgatókönyvhöz képest egy százalékponttal magasabb GDP-arányos deficitet jelentene a gyakorlatban, vagyis 4% felett lehetne a hiány. Ezzel az adósság 70% közelébe emelkedne a GDP arányában, majd 2021-től ismét csökkenhetne, és 2023 körül érné el tavalyi szintjét.
 - A **pesszimista forgatókönyvben** a Moody's komolyabb **gazdasági visszaeséssel számol a második és a harmadik negyedévben**, majd a negyedik negyedévben is csak minimális visszapattanást valószínűsít. Ebben az esetben a költségvetési hiány meghaladhatja a GDP 5%-át, az adósság pedig 2022-ig emelkedő pályára kerülhet, elérheti a GDP 75%-át is mielőtt ismét csökkenni kezdene.

Chart 1: Top 25 countries most dependent on inputs from top 10 countries most hit by COVID19 (#deaths)

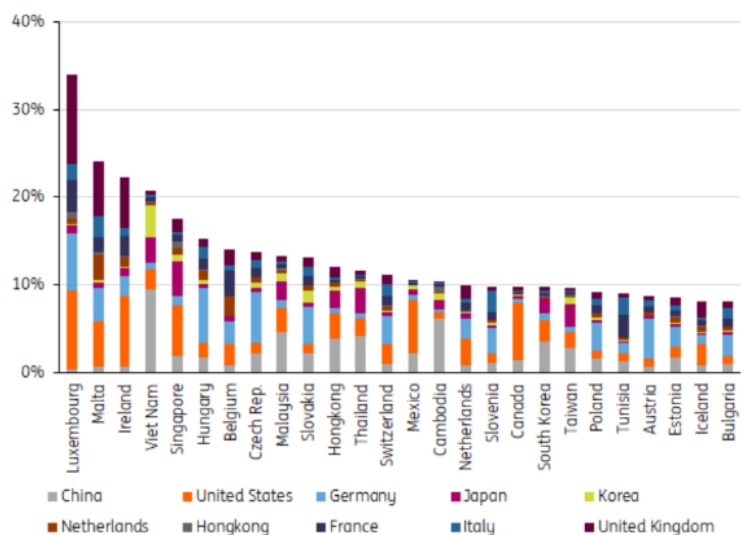

Source: OECD-ICIO, ING

A koronavírus nem csak a kormányzati intézkedések miatt rontja a gazdasági aktivitást, de már a megjelenése előtt **sérültek az ellátási láncok**. Az ING Bank ezeket az országokat gyűjtötte össze: **az alábbi ábra azokat az országokat mutatja, amelyek a legnagyobb mértékben függenek a koronavírussal leginkább sújtott 10 országból érkező inputoktól**. Az elemzők kiemelik, hogy ez ugyan nem a legpontosabb mérési módszer a sérülékenység bemutatására, de az iparági adatok csak később állnak majd rendelkezésre. Amint az látható, **Magyarország az ötödik legsérülékenyebb ország** az elemzés szerint.

A következő ábra a 10 legnagyobb beszállító országtól való függőséget mutatja, ezen a listán Magyarország a hatodik legsérülékenyebb ország.

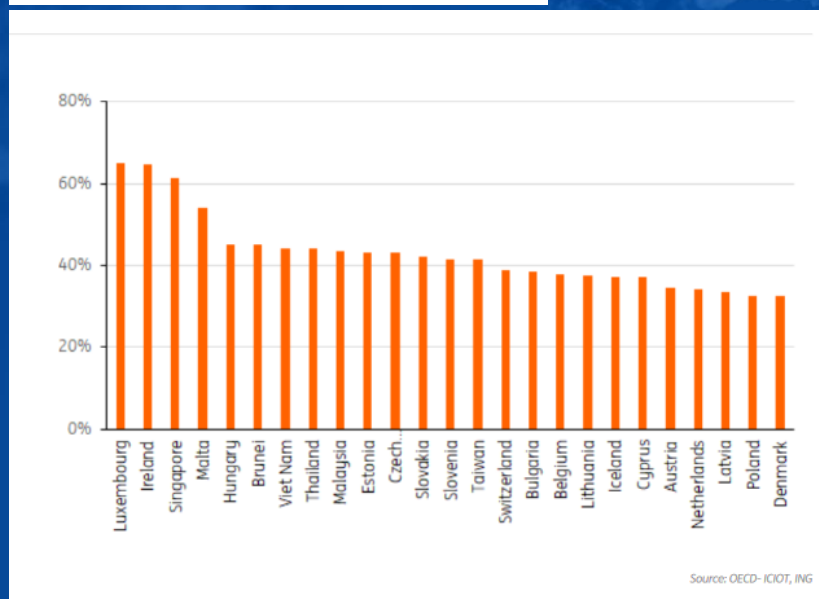
Chart 2: Dependency on inputs of 10 largest suppliers of world markets

Source: OECD-ICIO, ING

A nyitott gazdaságoknak nem csak az **ellátási lánc sérülése miatti importzavar** okozhat nagy kárt, de a **külső kereslet romlása is negatív hatással** lehet rájuk. Az alábbi ábra az **exportfüggő országokat** mutatja be, ezen a listán is az **ötödik helyen** vagyunk:

Chart 3: Dependency on foreign final demand

- **Változnak az EU-s pályázatok szabályozásai**, a legnagyobb horderejű változások között azonosíthatjuk azt, hogy a tárca megemeli a pályázati előleg mértékét a nehezebb helyzetbe került ágazatokban működő kedvezményezettek esetén. Emellett az is fontos, hogy az EU-források megfelelő hasznosulását egyszerűbb eljárások, meghosszabbított határidők, valamint több teljesítési elvárás **enyhébb, átmeneti szabályozása** teszi lehetővé. Az intézkedések részeként egyebek mellett:
 - a **támogatási előleg általános mértéke 25%-ról 50%-ra emelkedik** a kormányzati intézkedésekkel összhangban, a veszélyhelyzetben leginkább érintett ágazatok esetén (pl.: turizmus, egyes szolgáltatási szektorok)
 - **meghosszabbodik az előleg elszámolásának** és a projekt mérföldköveinek határideje, a támogatási szerződések véghatárideje,
 - a támogatási **szerződések módosítása egyszerűsített módon** történik,
 - a nem uniós elváráshoz köthető indikátorok alkalmazása ideiglenesen eltörölhető,
 - a veszélyhelyzet fennállása alatt a hitelben részesülő adós a hitelszerződésből eredő **tőke- és kamatfizetési kötelezettsége teljesítésére fizetési haladékot** kap,
 - az irányító hatóságok **új követelmények végrehajtását nem indítják el, a folyamatban lévők végrehajtását felfüggesztik.**

- **A magyarországi vállalatok több mint fele küldte kényszerszabadságra alkalmazottait** a koronavírus-járvány miatt kialakult helyzetben, **egyharmaduk pedig csökkentette a munkaidőt** – derül ki a HR Evolution Kft. kutatásából.
- **Sürgős intézkedésekre van szükség** a védekezésben, a lakosság ellátásában, valamint a gazdasági működés fenntartásában egyaránt nélkülözhetetlen szerepet betöltő **logisztikai ágazatban**. A kifizetetlen számlák által okozott körbetartozás, a sofőrök csoportos felmondása, a határellenőrzés miatti többórás várakozás és a karanténba zárás körül felmerült nehézségek már most súlyos problémákat okoznak az iparágak, miközben a létfontosságú szállítmányok – élelmiszer, gyógyszer, védőfelszerelés – mennyisége folyamatosan nő. A logisztikai szervezeteket tömörítő **Logisztikai Egyeztető Fórum (LEF) öt pontban foglalta össze a legsürgetőbb feladatokat és megoldási lehetőségeket**:
 - Biztosítsák egy gyakorló logisztikai szakember részvételét az Operatív Törzsben, valamint egy olyan munkabizottság felállítását, amely a szakmai javaslatok ágazatok közötti kidolgozását koordinálja, és a kormány elé terjeszti.
 - A Kormány vonja be a logisztikai ágazatot (közúti-, vasúti-, vízi-, légi áru fuvarozás, kapcsolódó szolgáltatások, raktározás, futárszolgálatok, gyártási logisztika) is a kiemelt támogatást igénylő ágazatok közé (47/2020. (III. 18.) Korm. rendeletet kiegészítése), így többek között terjessze ki az ágazatra a munkahelyvédelmi rendelkezéseket és fogadjon el ágazatspecifikus gazdaságélénkítő intézkedéseket.
 - Nyilvánítsák kiemelt közfeladatot ellátó személyeknek a közúti, vízi, vasúti, légi áru fuvarozásban dolgozókat, és kapják meg az ebből eredő védelmi státuszt. Dolgozzanak ki egységes protokollt az országba való beléptetésre (gyorsított ügyintézés), valamint biztosítsanak ingyenes gyorsteszteket és megfelelő védőfelszereléseket a külföldről hazatérő járművezetők számára.
 - Szüntessék meg, illetve mérsékeljék azokat az adminisztratív és forgalmi akadályokat, amelyek lassítják, vagy lehetetlenné teszik az áru fuvarozást. Jelöljenek ki a nemzeti szállítás számára is zöldfolyosós áru fuvarozási útvonalakat, mert a tranzitforgalom korlátozása akadályozza a Magyarországra irányuló szállítmányokat. Egyszerűsítsék az EKÁER-rendszert, biztosítsák a 24 órás ügyeletet a hatósági ügyekben és engedélyezzék a lejáró időszakos vizsgák halasztását – ahol ebben még nem történt intézkedés. Az exporthoz kapcsolódó okmányhitelesítési feladatok ellátását a Külgazdasági és Külügyminisztérium, illetve a területi iparkamarák a csökkentett ügyfélszolgálati rend alatt is kezeljék kiemelt prioritásként.
 - Kezdjék meg a felkészülést a közúti fuvarozási kapacitások csökkenésére, mérjék fel, hogy milyen módon tudja a vasúti vagy vízi fuvarozás a kieső fuvarozási igényeket pótolni.

- **A koronavírus-járvány kapcsán kihirdetett veszélyhelyzet miatt, a folyamatos áruellátás érdekében a nehéz tehergépkocsik visszavonásig hétvégi korlátozás nélkül közlekedhetnek a hazai utakon** – írja közleményében az ITM. Az intézkedés lehetővé teszi, hogy a hazai vállalkozások még rugalmasabban szervezhessék meg belföldi fuvarozási feladataikat. A lépést kezdeményező kiskereskedelmi szektor cégei ezáltal gördülékenyebben gondoskodhatnak az üzletek folyamatos áruellátásáról, a készletek feltöltéséről, valamint a vásárlói igények kiszolgálásáról.

1095 Budapest, Ipar utca 5.

www.hepa.hu

exporthotline@hepa.hu

HEPA LinkedIn

HEPA

Magyar Exportfejlesztési
Ügynökség

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

2020.
április 9.

Felhasznált források:

- <https://www.vg.hu/gazdasag/gazdasagi-hirek/orban-viktor-radikalisan-at-kell-alakitani-az-idei-koltsegvetest-2149416/>
- <https://www.vg.hu/vallalatok/vallalati-hirek/a-cegek-fele-kuldte-szabadsagra-a-dolgozoit-2-2148861/>
- <https://www.vg.hu/vallalatok/ipar/ujraindult-az-elet-az-azsiai-oriasnal-2148990/v>
- https://www.napi.hu/nemzetkozi_gazdasag/koronavirus-gazdasag-eurozona-mutato-valsag.703273.html
- <https://www.portfolio.hu/unios-forrasok/20200330/breking-nagy-donteseket-hozott-a-kormany-az-eu-palyazatok-vegrehajtasaban-a-koronavirus-miatt-422964>
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200331/soha-nem-latott-pusztitast-vitt-veghez-a-koronavirus-kina-bevetheti-titkos-fegyveret-hogy-megmentse-az-autogyartokat-423312>
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200331/ennel-csak-rosszabb-lehet-a-helyzet-kiszamoltak-mekkora-kart-okoz-a-koronavirus-jarvany-a-magyar-autogyartasnak-423264>
- <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#H>
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200330/koronavirus-csak-a-legrosszabb-forgatokonyv-fajna-igazan-magyarorszagnak-422950>
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200401/minden-jel-arra-utal-hogy-melyebb-es-hosszabb-lesz-a-valsag-magyarorszagon-mint-a-legtobb-oroszagban-423552>
- <https://g7.hu/vallalat/20200401/bena-kacsakent-nezzuk-ahogy-a-lengyelek-es-a-romanok-megszerzik-a-magyar-fuvarpiac-jelentos-reszet/>
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200403/imf-az-emberiseg-legsotetebb-oraival-soha-nem-latott-krizissel-nezunk-szembe-424102>
- <https://www.portfolio.hu/uzlet/20200403/koronavirus-osszeesett-a-nemet-autoertekesites-423958>
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200403/alabecsultuk-a-koronavirust-mar-akkor-is-hatalmas-kart-okoz-a-vilagnak-ha-hamar-vege-lesz-423940>
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200403/logisztikai-szervezetek-surgos-intezkedesekre-van-szukseg-az-arufuvarozasban-423946>
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200403/ez-egyre-rosszabbul-nez-ki-nagyobb-lehet-a-gazdasagi-visszaeses-amerikaban-mint-azt-vartuk-423908>
- https://www.napi.hu/nemzetkozi_gazdasag/koronavirus-jarvany-valsag-usa-kozgadasz-rogofff-imf.703579.html
- <https://asia.nikkei.com/Editor-s-Picks/Interview/World-Bank-warns-of-third-shock-after-coronavirus-and-trade-war2>
- https://www.napi.hu/magyar_vallalatok/munkaszuneti-nap-kamion-itm-stop.703690.html
- <https://www.vg.hu/gazdasag/gazdasagi-hirek/a-valsag-utani-allapotokra-keszul-nemetország-2164449/>
- https://www.napi.hu/nemzetkozi_gazdasag/koronavirus-jarvany-nemet-enyhites-korlatozas.703696.html